

Stanovisko Asociácie priemyselných zväzov a dopravy**na rokovanie HSR SR dňa 24.8.2026****Návrh zákona o štátnej správe v oblasti umelej inteligencie a európskej dátovej regulácie a o zmene a doplnení niektorých zákonov****1. Postoj APZD**

APZD súhlasí s predloženým materiálom a odporúča ho po zapracovaní pripomienok na ďalšie legislatívne konanie.

2. Zdôvodnenie postoja APZD

APZD uplatnila v medzirezortnom pripomienkovom 10 zásadných pripomienok. Z toho bolo 7 pripomienok akceptovaných, 4 čiastočne akceptované a 2 neakceptované.

Zdôrazňujeme, že APZD nebolo prizvané na rozporové konanie a na rokovaní HSR SR sa k nim vyjadrujeme prvýkrát.

Rozpory pretrvávajú v týchto 3 bodoch:

- a) aplikovanie Správneho poriadku na všetky konania v návrhu zákona (pripomienka k § 37 ods. 2, v prepracovanom návrhu zákona § 39 písm. b))

Podstata pripomienky APZD

- návrh zákona dáva orgánu dohľadu právomoc uložiť kontrolovanému subjektu závažné opatrenia, napr. obmedziť alebo zakázať sprístupňovanie systému AI na trhu, zakázať jeho uvedenie do prevádzky alebo ho stiahnuť z trhu
- takéto opatrenie nadobúda účinky už jeho doručením; kontrolovaný subjekt môže podať námietku, tá však nemá odkladný účinok a rozhodnutie o nej je konečné
- návrh zároveň ustanovuje, že na tieto postupy sa Správny poriadok neuplatní, okrem niektorých jeho vybraných ustanovení

- APZD preto požadovala uplatnenie Správneho poriadku s cieľom zabezpečiť štandardné procesné práva kontrolovaného subjektu, najmä možnosť vyjadriť sa, predkladať argumenty a dôkazy a účinne sa brániť pred zásahom do jeho práv
- MIRRI SR požiadavku neakceptovalo s argumentom, že rovnaký režim vylúčenia Správneho poriadku sa používa aj podľa zákona č. 56/2018 Z. z. pri dohľade nad určenými výrobkami, a právna úprava dohľadu nad AI má byť s týmto režimom zosúladená

Argumentácia APZD

- nespochybňujeme potrebu zosúladiť pravidlá dohľadu nad vysokorizikovými systémami AI s existujúcim systémom dohľadu nad trhom
- samotná existencia rovnakej právnej úpravy v zákone č. 56/2018 Z. z. o posudzovaní zhody výrobku, sprístupňovaní určeného výrobku na trhu však podľa nás nie je dostatočným dôvodom na vylúčenie štandardných procesných záruk
- ide nám o situácie, keď orgán dohľadu uloží opatrenie, ktoré môže mať okamžitý a významný dopad na podnikanie kontrolovaného subjektu, pričom námietka proti nemu nemá odkladný účinok
- potrebu procesných záruk pritom pozná aj európska úprava dohľadu nad trhom – nariadenie (EÚ) 2019/1020 vyžaduje, aby bolo opatrenie riadne odôvodnené, aby bol subjekt informovaný o dostupných opravných prostriedkoch a aby mal zásadne možnosť vyjadriť sa pred prijatím opatrenia; výnimku pripúšťa najmä v naliehavých prípadoch.
- ak teda Správny poriadok nemá byť použitý, požadujeme minimálne zachovanie porovnateľnej úrovne procesných práv a právnej ochrany kontrolovaného subjektu

b) zavedenie inštitútu „druhej šance“ v rámci dátovej regulácie (pripomienka k § 30 ods. 1, v prepracovanom návrhu zákona § 32 ods. 1)

Podstata pripomienky APZD

- návrh zákona upravuje dohľad nad dodržiavaním povinností vyplývajúcich z európskej dátovej regulácie a zároveň stanovuje pomerne vysoké sankcie za ich porušenie
- vzhľadom na rozsah a zložitosť novej európskej dátovej regulácie môže byť v praxi náročné jednoznačne posúdiť, ako sa jednotlivé povinnosti uplatnia na konkrétny prípad

- APZD preto navrhovala posilniť princíp, podľa ktorého má mať pred uložením sankcie prednosť upozornenie na porušenie a možnosť odstrániť protiprávny stav
- cieľom pripomienky nie je zabrániť sankcionovaniu porušení, ale vytvoriť priestor na dobrovoľnú nápravu pred uložením pokuty
- aktuálny návrh už umožňuje ministerstvu pri menej závažnom porušení porušiteľa upozorniť a vyzvať ho na nápravu; ide však o možnosť ministerstva („môže“), nie o všeobecné pravidlo prednosti nápravy pred sankciou
- MIRRI SR požiadavku APZD neakceptovalo najmä s odôvodnením, že pri závažných porušeníach musí byť zachovaná možnosť vyvodiť voči porušiteľovi adekvátne dôsledky

Argumentácia APZD

- nespochybňujeme potrebu sankcionovať závažné porušenia ani požiadavku, aby sankcie boli účinné, primerané a odrádzajúce; túto požiadavku výslovne stanovuje aj Data Act
 - ide nám však o to, aby sankcia nebola automaticky prvým nástrojom v prípadoch, keď je porušenie možné odstrániť a subjekt je pripravený bezodkladne zabezpečiť nápravu
 - samotný Data Act pri ukladaní sankcií vyžaduje prihliadať okrem závažnosti a trvania porušenia aj na kroky, ktoré porušiteľ prijal na zmiernenie alebo odstránenie spôsobenej ujmy, teda význam nápravy uznáva aj európska úprava
 - pri novej a komplexnej regulácii považujeme za primerané, aby pri menej závažných a odstrániteľných porušeníach mala náprava jasnú prioritu pred represívnym postupom
 - tým nie je dotknutá možnosť orgánu dohľadu pristúpiť priamo k sankcii pri závažných porušeníach alebo v prípadoch, keď porušiteľ nápravu nevykoná
- c) **explicitný rozsah zverejnených údajov na jednotnom informačnom mieste pri opakovanom použití chránených údajov (pripomienka k celému materiálu resp. k § 20 Jednotné informačné miesto)**

Podstata pripomienky APZD:

- návrh zákona zavádza možnosť opakovaného použitia chránených údajov, pričom na tento účel zriaďuje „Jednotné informačné miesto“

- ide o oficiálne centrálné miesto (webový portál), kde štát zhromažďuje informácie o dátach u jednotlivých správcoch registrov, aby firmy, vedci a ďalší záujemcovia vedeli, aké údaje sú k dispozícii a za akých podmienok ich môžu opakovane používať
- o prístup ku chráneným údajom týchto správcoch registrov je potrebné požiadať
- pôjde pritom aj o údaje, ktoré môžu mať charakter obchodného tajomstva alebo osobných údajov
- návrh zákona počíta s tým, že na tomto webovom sídle sa okrem evidencie chránených údajov, ktoré sú k dispozícii u jednotlivých správcoch registrov, zverejnia aj informácie týkajúce sa podmienok ich opakovaného použitia a príslušných úhrad za sprístupnenie
- APZD v pripomienke žiadala, aby podmienky opakovaného použitia chránených údajov boli ustanovené právne záväzným predpisom, a nie iba zverejnené na webovom sídle, a aby sa tak uplatňovali jednotne voči všetkým dotknutým subjektom
- MIRRI SR sa s požiadavkou na ustanovenie podmienok právne záväzným spôsobom nestotožnilo

Argumentácia APZD:

- nespochybňujeme možnosť opakovaného použitia chránených údajov ani dobrovoľnosť ich sprístupnenia zo strany ich držiteľa
- nespochybňujeme ani, že pri sprístupňovaní chránených údajov musia byť dodržané všetky osobitné právne predpisy, napr. GDPR, ochrana obchodného tajomstva, bankového tajomstva či utajovaných skutočností
- ide nám o to:
 - aby samotné podmienky opakovaného použitia chránených údajov neboli ponechané iba na individuálne nastavenie jednotlivých správcoch a následne len zverejnené v evidencii
 - pri údajoch, ktoré požívajú osobitnú právnu ochranu, považujeme za potrebné zabezpečiť jednotný, vopred jasný, predvídateľný a právne záväzný minimálny štandard ochrany

3. Stručný popis navrhovaných zmien, cieľ a obsah materiálu

Návrhom zákona sa do slovenskej legislatívy implementuje:

- a) nariadenie Európskeho Parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1689 „Akt o umelej inteligencii“
- b) nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/868 „Akt o správe údajov“ a
- c) nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/2854 „Akt o údajoch“

Rozbor návrhu zákona

- MIRRI – centrálny orgán štátnej správy v oblasti umelej inteligencie a európskej dátovej regulácie
- návrh zákona pokrýva:
 - výkon dohľadu nad dodržiavaním zákona (vrátane sankcií) a príslušných EÚ nariadení, správy a využívanie tzv. chránených údajov a dátový altruizmus
 - akékoľvek produkty, služby, systémy, nástroje alebo iné technické a technologické riešenia, ktoré sú súčasťou sféry umelej inteligencie
 - poskytovateľov uvádzajúcich systémy AI do prevádzky alebo na trh, subjekty zavádzajúce systémy AI, dovozcov a distribútorov systémov AI, výrobcov produktov a ďalšie osoby
 - poskytovateľov a ostatné subjekty usadené v EÚ alebo v tretej krajine, aj sa výstup systémov AI používa v rámci EÚ

Oblasť umelej inteligencie (implementáciu Aktu o umelej inteligencii)

- MIRRI a MV SR budú môcť zriaďovať regulačné experimentálne prostredia vo vymedzených oblastiach na testovanie riešení umelej inteligencie (ostatné orgány len v spolupráci s MIRRI SR)
- experimentálne prostredie bude slúžiť na technické testovanie AI systémov, zatiaľ čo regulačné experimentálne prostredie zahŕňa aj overovanie súladu s Aktom o umelej inteligencii
- pre oba typy prostredí sa stanovujú rovnaké podmienky účasti (zverejňované budú na webovom sídle), pričom na účasť nevzniká právny nárok, najmä z dôvodu možných kapacitných obmedzení
- dohľad nad trhom AI vykonáva
 - MIRRI ako všeobecný orgán dohľadu
 - sektorové orgány dohľadu (MS SR, Úrad inšpekčnej služby, Úrad na ochranu osobných údajov, Národný bezpečnostný úrad)
- dohľad nad regulačným experimentálnym prostredím bude vykonávať výlučne MIRRI, bez ohľadu na existenciu viacerých orgánov dohľadu nad trhom

Podávanie sťažností

- zavádza sa sťažnostný mechanizmus v oblasti AI – umožní fyzickým aj právnickým osobám upozorniť na možné porušenia povinností pri vývoji, distribúcii alebo používaní AI
- sťažnosť slúži ako podnet na začatie dohľadu nad trhom
- orgán dohľadu posúdi sťažnosť do 30 dní, celkové vybavenie musí prebehnúť do 3 mesiacov
- sťažnosť možno odložiť napr. pri neopodstatnenosti, nespolupráci alebo ak už prebieha kontrola

Kontrolný nákup

- orgán dohľadu môže uskutočniť kontrolné nákupy systémov AI, ktoré sú na spotrebiteľskom trhu
- oznámením kontrolného nákupu sa zmluva spravidla ruší od začiatku a plnenia sa vráti do 15 dní
- náklady na dodanie a vrátenie predmetu kontrolného nákupu znáša orgán dohľadu
- v odôvodnených prípadoch orgán môže vykonať skúšky systému na overenie bezpečnosti a súladu

Práva a povinnosti, výzvy na odstránenie a opatrenia

- kontrolovaný má právo sám odobrať výrobok alebo prostriedok so systémom AI, musí umožniť vstup do priestorov a pri zistenom porušení znášať náklady na odber a preskúmanie vzoriek
- pri zistení protiprávneho stavu orgán:
 - najprv vyzve na nápravu
 - až ak kontrolovaná osoba neprijme primerané opatrenia, môže obmedziť alebo zakázať uvádzanie systému AI na trh, prípadne nariadiť jeho stiahnutie, primerane k riziku
- dohľad po uvedení systému AI na trh vykonáva inšpektor alebo poverená osoba spolu s inšpektorom; zákon upravuje ich oprávnenia, povinnosti a náležitosti protokolu z kontroly
- kontrola sa môže vykonávať na mieste aj na diaľku podľa povahy prípadu
- ak môže inšpektor prísť do styku s utajovanými skutočnosťami, uplatní sa existujúci režim bezpečnostných previerok podľa zákona o ochrane utajovaných skutočností

Oblasť európskej dátovej regulácie e (implementácii Aktu o údajoch a Aktu o správe údajov)

- spory podľa Aktu o údajoch sa majú riešiť prednostne mimosúdne prostredníctvom orgánu na urovnávanie sporov, pričom ide o dobrovoľný postup
- orgán na urovnávanie sporov musí byť certifikovaný MIRRI a spĺňať požiadavky na nestrannosť, nezávislosť, odbornosť, efektívnosť, transparentnosť a elektronickú komunikáciu

Jednotné informačné miesto

- MIRRI bude fungovať ako jednotné informačné miesto pre sprístupňovanie údajov na opätovné použitie, kam sa budú môcť záujemcovia obracať s otázkami a požiadavkami
- jednotné informačné miesto je portál, kde štát zhromažďuje a sprístupňuje informácie, registre či otvorené dáta verejnej správy, aby ich firmy, vedci a ľudia mohli jednoducho a bezplatne alebo za jasných podmienok znova používať na tvorbu nových služieb, aplikácií či analýz
- správcovia informačných systémov budú MIRRI poskytovať metadáta a podmienky použitia, pričom ministerstvo skontroluje ich úplnosť, zaeviduje ich a zverejní
- zákon ďalej určuje proces žiadosti o opakované použitie chránených údajov a poskytovanie služieb sprostredkovania údajov

Dátový altruizmus

- MIRRI bude
 - viesť register uznaných organizácií dátového altruizmu, zabezpečovať ich registráciu, oznamovať nové registrácie, zmeny a ukončenie činnosti Európskej komisii
 - prijímať aj sťažnosti na činnosť uznaných organizácií dátového altruizmu
- do registra sa budú zapisovať najmä neziskové subjekty spĺňajúce podmienky dátového altruizmu
- ak organizácia pracuje aj so štatistickými údajmi, do procesu vstupuje Štatistický úrad SR

Ďalšie ustanovenia:

- MIRRI vykonáva dohľad nad prístupom k chráneným údajom
- dohľad nad dodržiavaným dátovej regulácie sa môže vykonávať na mieste aj na diaľku z vlastného podnetu orgánu, na základe podnetu iného subjektu alebo sťažnosti
- pri menej závažnom porušení sa zavádza možnosť upozornenia namiesto okamžitej sankcie
- konanie a prípadná sankcia sa začnú až pri nedostatočnej alebo nevykonanej náprave

Pokuty a spoločné ustanovenia

Pokuty v oblasti umelej inteligencie

- podľa typu porušenia sa pokuty udeľujú od 7,5 mil. € až po 35 mil. € alebo v rozmedzí od 1 % po 7 % celosvetového ročného obratu za predchádzajúci rok – podľa toho, ktorá hodnota je vyššia

Pokuty v oblasti európskej dátovej regulácie

- MIRRI môže uložiť pokutu do 10 mil. € alebo do 4 % celosvetového ročného obratu podniku, podľa toho, ktorá hodnota je vyššia (napr. za nesprístupnenie údajov, porušenie informačných povinností, obmedzovanie práv používateľov, neoprávnené používanie údajov a pod.)
- Úrad na ochranu osobných údajov môže uložiť pokutu do 10 mil. € alebo 4 % celosvetového obratu, ak sa porušenia týkajú osobných údajov, najmä pri ich neoprávnenom sprístupnení
- o niečo nižšie, ale stále hodnotou veľmi významné pokuty hrozia za ostatné porušenia na úseku spravodlivého prístupu k údajom a ich využívania, za porušenia na úseku poskytovania služby sprostredkovania údajov a dátového altruizmu

Predpokladaná účinnosť: 1. januára 2027